

Samarbetsstrategi för
utvecklingssamarbetet med

Rwanda

januari 2010 – december 2013

REGERINGEN

Regeringsbeslut

III:6

2010-01-28

UF2009/55104/AF

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 Stockholm

Samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Rwanda 2009-2013 samt uppdrag att utarbeta förslag till samarbetsavtal

---

1 bilaga

Ärendet

Genom beslut den 15 maj 2008 (UD2008/12295/AF) samt den 7 maj 2009 (UF2009/31284/AF) uppdrog regeringen åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att inkomma med förslag till samarbetsstrategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda.

Sida har i skrivelse den 30 oktober 2008 överlämnat förslag till samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Rwanda under perioden 2009 – 2013 till regeringen samt inkommit med ett reviderat förslag till samarbetsstrategi den 26 mars 2009 och slutligen den 13 augusti 2009.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en samarbetsstrategi för det svenska utvecklingssamarbetet med Rwanda att gälla t.o.m. den 31 december 2013 i enlighet med *bilagan*. Strategin ska styra utvecklingssamarbetet med Rwanda under angivna tid.

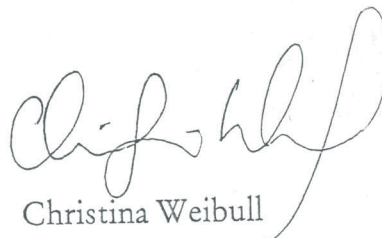
Regeringen uppdrar åt Sida att i enlighet med strategin ansvara för genomförandet av utvecklingssamarbetet med Rwanda under angivna tid.

Regeringen uppdrar åt Sida att med utgångspunkt i den nya samarbetsstrategin för utvecklingssamarbetet med Rwanda inkomma med ett förslag till samarbetsavtal med Rwanda. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet/Utrikesdepartementet senast den 15 mars 2010.

På regeringens vägnar

Gunilla Carlsson

Christina Weibull

Kopia till

SB-SAM

JU-EMA

JU-PO

UD-FMR

UD-SP

UD-MU

UD-USTYR

UD-UP

UD-IH

UD-FIM-PES

UD-PIK

FÖ-SI

Fi-Ba

M-I

Ambassaden Nairobi

UD AF

Samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Rwanda

SAMMANFATTNING

Denna strategi styr Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda för perioden 2010-2013. Utgångspunkten är Rwandas egna strategiska prioriteringar och fattigdomsstrategi, liksom Sveriges politik för global utveckling och regeringens tre tematiska prioriteringar för biståndet. Rwandas roll för fred och säkerhet i regionen är vidare en viktig utgångspunkt för utvecklingssamarbetet. Valet av inriktning grundar sig på erfarenheter från tidigare samarbete, Sveriges komparativa fördelar samt andra givares åtaganden. Tidigare samarbete visar att landet har kapacitet att absorbera och utnyttja internationellt bistånd på ett effektivt sätt, och resultaten från det svenska stödet är överlag positiva.

Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet med Rwanda är minskad fattigdom och stärkta förutsättningar för hållbar fred och försoning samt ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Utvecklingssamarbetet ska fokusera på sektorerna demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och naturresurser samt marknadsutveckling. Dessutom ska stöd ges för uppbyggnad av inhemsk forskningskapacitet. Stöd till offentlig sektor kommer att kompletteras med stöd till det civila samhället.

Inom ramen för utvecklingssamarbetet ska en övergripande dialog föras om vikten av demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna samt minskad fattigdom och minskning av extrema inkomstklyftor som förutsättningar för hållbar fred och försoning. Vidare ska vikten av öppenhet och pluralism för ökad demokrati och dess koppling till en hållbar fredlig utveckling i regionen särskilt betonas. I den övergripande dialogen ska även jämställdhetsfrågorna lyftas fram.

För stärkt biståndseffektivitet ska andelen av svenskt bistånd som använder landets system öka. Reformeringen av FN genom *One UN* initiativet ska därtill särskilt prioriteras för att skapa ett effektivt och samordnat FN-stöd till Rwanda.

Trots en relativt snabb ekonomisk återhämtning sedan folkmordet 1994 är Rwanda ett av världens fattigaste länder. Rwanda står inför utmaningen att förena fortsatt hög ekonomisk tillväxt med minskad fattigdom och minskade inkomstklyftor, samt en omfattande och miljömässigt hållbar landsbygdsutveckling, vilket inte minst är viktigt för stabiliteten. Vidare är fortsatt försoning, fred och säkerhet samt ökad respekt för de mänskliga rättigheterna och för pluralism förutsättningar för en hållbar demokratisk utveckling.

Den totala volymen för det svenska utvecklingsarbetet kommer att uppgå till ca 180 miljoner kronor per år. I detta ingår inte eventuellt humanitärt stöd.

Del 1. Samarbetets mål och inriktning

1. Mål och prioriteringar

Det svenska utvecklingsarbetet med Rwanda ska bidra till att uppfylla målet för Sveriges politik för global utveckling (2003), ”en rättvis och hållbar global utveckling”, och dess mål för utvecklingsarbetet ”att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor”. Målen utgår från ett rättighetsperspektiv samt fattiga människors perspektiv på utveckling. Tillsammans med de fyra underliggande principerna deltagande, icke-diskriminering, ansvarsutkrävande samt öppenhet och insyn, och Sveriges tre tematiska prioriteringar; jämställdhet och kvinnors roll i utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter samt miljö och klimat, ska de vara vägledande för Sveriges utvecklingsarbete med Rwanda. I linje med Parisdeklarationens principer om ökad biståndseffektivitet och handlingsplanen från Accra ska givarsamordning, harmonisering och anpassning till Rwandas egna system och processer prägla samarbetet.

Det övergripande målet för det svenska utvecklingsarbetet med Rwanda är minskad fattigdom och stärkta förutsättningar för hållbar fred och försoning, en fördjupad demokrati samt ökad respekt för de mänskliga rättigheterna.

Målet är kopplat till Rwandas nationella fattigdomsstrategi, ”*Economic Development and Poverty Reduction Strategy 2009-2013*” (EDPRS), vars övergripande målsättning är att höja befolkningens levnadsstandard. Strategin är ett ramverk för att på medellång sikt uppnå *Vision 2020*, dvs. att Rwanda ska ha uppnått status som ett medelinkomstland år 2020. De svenska tematiska prioriteringarna inbegrips i Rwandas EDPRS som har tydliga mål för fattigdomsminskning och lyfter upp vikten av fred, säkerhet och försoning som centrala för utveckling.

Rwandas fattigdomsstrategi lyfter fram ekonomisk tillväxt som förutsättning för fattigdomsminskning och sysselsättning. Denna inriktning kompletteras med ett multidimensionellt program för

fattigdomsminskning på landsbygden, *Vision 2020 Umurenge*. Rwandas EDPRS präglas av ett starkt nationellt ägarskap och den underliggande fattigdomsanalysen baseras på landsomfattande deltagandestudier på bynivå av fattiga människors synsätt och prioriteringar.

Strategins övergripande processmål är att 75 procent av det svenska stödet till offentlig verksamhet använder de nationella systemen för genomförande och uppföljning samt att FN på ett effektivt och samordnat sätt lämnar stöd till genomförandet av EDPRS.

2. Inriktning och omfattning

För att uppnå det övergripande målet ska det svenska utvecklings-samarbetet med Rwanda stödja genomförandet av landets EDPRS via de tre sektorerna demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet, miljö och naturresurser samt marknadsutveckling. Fokus kommer att vara på program som bidrar till att öka fattiga människors försörjningsmöjligheter och minskar den extrema fattigdomen, förstärker förvaltningen av naturresurser och bidrar till en rättvisare fördelning av produktiva tillgångar. Därutöver kommer stödet riktas till samarbetspartners som stärker demokratin samt bidrar till ökad säkerhet och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Sektorerna har identifierats med utgångspunkt i landanalysen och på basis av erfarenheter från tidigare samarbete, Rwandas egna prioriteringar, övriga givares åtaganden samt svenska komparativa fördelar. Stödet till den offentliga sektorn ska kompletteras med insatser för att stärka det civila samhället.

På grund av kvinnors och unga flickors utsatthet vad gäller fattigdom och hiv/aids-situationen i Rwanda, ska ett jämställdhetsperspektiv integreras och appliceras i insatserna. Hiv/aids är ett samhällsproblem som ska beaktas i genomförandet av relevanta delar av insatserna. Inriktning på samarbetet ska bidra till att hantera de utvecklingsproblem och underliggande konfliktrisker som idag präglar Rwanda.

2.1 Samarbetsområden

Demokrati och mänskliga rättigheter

Mål för sektorn:

- (i) ökad insyn i offentliga institutioner samt ökat ansvarsutkrävande;
- (ii) stärkt rättssäkerhet i samhället samt ökad respekt för och efterlevnad av de mänskliga rättigheterna;
- iii) varaktig fred och förbättrad säkerhet.

De svenska målen överensstämmer i stort med målen för Rwandas EDPRS program för ”samhällsstyrning”.

För att uppnå mål (i) ska det svenska stödet riktas till kapacitets-uppbyggnad av den offentliga förvaltningen för att stärka

nyckelinstitutioner som är avgörande för en fördjupad demokratisering av det rwandiska samhället. I detta ingår bl.a. stöd till den rwandiska riksrevisionen, parlamentet och den nationella valkommissionen samt insatser som syftar till effektiv och transparent offentlig finansiell styrning. Stöd ska ges till det civila samhället så att de stärker sina möjligheter att utkräva ansvar och insyn gentemot staten.

För att uppnå mål (ii) ska Sverige ge stöd till kapacitetsutveckling inom polisväsendet. Detta stöd ska främst inriktas på uppbyggnad av institutionell kapacitet och kunskap om de mänskliga rättigheterna. Genomförandet av stödet ska ske genom en fortsättning av det pågående trepartssamarbetet mellan den rwandiska, svenska och sydafrikanska polisen och därigenom bidra till stärkt rättssäkerhet för medborgarna samt kapacitet att bättre hantera bl.a. jämställdhetsfrågor och könsrelaterat våld. Möjligheter för stöd till andra institutioner, så som t ex ombudsmannasystemet, enskilda organisationer och media, ska undersökas för att bidra till målet. Insatser för att stärka yttrandefriheten i syfte att förbättra tillgången till oberoende information ska övervägas.

För att uppnå mål (iii) ska stöd lämnas för avväpning, demobilisering och återintegrering av före detta soldater. Sveriges stöd ska fokuseras på *Rwanda Demobilisation and Reintegration Program III* (2009-11), vilket utgör den tredje och sista delen av Rwandas nationella DDR-program som startade 1997. Möjligheten att kanalisera stödet via en av Världsbanken administrerad *Single Purpose Multi Donor Trust Fund* med årliga utbetalningar och givarkoordinerad resultatuppföljning och dialog ska övervägas.

Insatser inom denna sektor är viktiga för den fortsatta demokratiserings-, freds- och försoningsprocessen. Inom målområdena ska stöd ges till enskilda organisationer, inklusive kvinnoorganisationer och nätverk som arbetar med demokrati, mänskliga rättigheter, antikorrupktion och försoning, med betoning på kapacitetsuppbyggnad och stärkande av dialog. Samhällets mest utsatta grupper såsom ensamstående kvinnor, barn och funktionshindrade ska särskilt beaktas. Synergieffekter mellan olika insatser och målområden ska eftersträvas. Sverige ska verka för att främja pluralism och fortsatt demokratisering, ökad respekt för de mänskliga rättigheterna och jämställdhet samt ökat förtroende mellan statliga och icke-statliga aktörer.

Dialogen inom sektorn ska föras om vikten av stärkt rättssäkerhet, respekt för mänskliga rättigheter och demokrati, samt demobilisering och återanpassning av före detta soldater för fredlig utveckling i regionen.

Miljö och naturresurser

Mål för sektorn:

- (i) effektivare och mer hållbart nyttjande av naturresurser;
- (ii) stärkta landrättigheter för fattiga.

De svenska målsättningarna knyter nära an till Rwandas EDPRS som identifierar naturresurser och miljö som nyckelfrågor för att motverka konfliktrisker, öka produktiviteten och minska fattigdomen. Denna sektorsindelning bygger på den sektordefinition som finns i Rwanda.

För att uppnå målen ska Sverige ge stöd till uppbyggnad av institutionell kapacitet bl.a. vad gäller lantmäteri. Insatsen ska också innefatta stöd till genomförande av den lagstadgade landreformen, vilket stärker fattiga människors brukar- och äganderättigheter. Härigenom stärks fattiga människors möjlighet att använda marken på ett produktivt och hållbart sätt. Stödet ska också innefatta effektivare förvaltning av naturresurser genom stärkt institutionell kapacitet inom i första hand miljövårds- och skogsområdena. Vid planeringen av nya insatser och program ska sambandet mellan klimat, miljö och tillgång till naturresurser samt respekt för de mänskliga rättigheterna, inte minst jämställdhet och kvinnors tillgång till produktiva resurser, beaktas. Stödet har flera kopplingar till det pågående regionala programmet i området kring Victoriasjön och Nile Basin som stöds av Sverige. Det svenska stödet till rwandisk forskning förväntas också komplettera och ge synergier inom detta område.

Dialogen inom sektorn ska föras om vikten av stärkta landrättigheter för ett effektivt utnyttjande av naturresurserna med särskilt fokus på kvinnors rätt till land.

Marknadsutveckling

Mål för sektorn:

- (i) förbättrade levnadsvillkor för fattiga människor på landsbygden.

För att uppnå målet ska i första hand stöd övervägas till *Vision 2020 Umurenge Programme* (VUP), ett av de tre ”flaggskeppen” i Rwandas EDPRS. En bred utveckling av landsbygden bedöms vara en förutsättning för hållbar ekonomisk utveckling och stabilitet i Rwanda. Vision 2020 Umurenge Programme är ett mångdimensionellt landsbygdsutvecklingsprogram som inriktas på de fattigaste kommunerna i Rwanda. Huvudsyftet är att främja produktiv sysselsättning och ökade inkomster för fattiga människor, inom och utanför jordbrukssektorn, samt att uppnå ökad tillväxt och produktivitet. Stödet fokuserar även på kvinnors roll i landets utveckling. Programmet innefattar även insatser för att stimulera inhemsk handel genom ökad tillgång till lokala marknader för avsättning av småföretagares produkter, liksom krediter för exportfrämjande. På lång sikt syftar programmet till att utplåna extrem fattigdom i Rwanda.

Utöver stödet till programmet kan enstaka kompletterande tekniska handelsrelaterade insatser förekomma för att främja ett transparent ramverk för handel och investeringar. Enstaka kompletterande insatser för att bland annat främja regional handel inom till exempel East African Community kan också komma i fråga.

Dialogen inom sektorn ska föras om minskad fattigdom och en minskning av extrema inkomstklyftor som förutsättning för hållbar ekonomisk utveckling och stabilitet.

Forskning

Mål för sektorn:

- (i) ökad forskarkompetens inom utvecklingsrelevanta frågor genom stärkta nationella forsknings- och innovationssystem;
- (ii) ökad effektivitet och kvalitet i NUR:s forskningsförvaltning.

De svenska målen för forskningssamarbete är väl i linje med ambitionen i *Vision 2020* att förändra Rwanda till ett kunskapsbaserat samhälle, och med målen för den nationella policyn för vetenskap, teknik och innovation. För att uppnå mål (i) ska Sverige stödja utvecklingen av inhemska kapacitet för fristående forskning vid National University of Rwanda (NUR). Stödet inkluderar kapacitetsutveckling inom de svenska tematiska prioriteringarna demokrati och mänskliga rättigheter samt miljö och klimat. Särskilt stöd för att främja kvinnors forskarutbildning ingår också. För att uppnå mål (ii) ska Sverige stödja NUR:s arbete för en fungerande forskningsförvaltning och uppbyggnad av inhemska forskarutbildning. Vidare ska Sverige undersöka möjligheten att stödja förbättrad forskningsförvaltning på nationell nivå.

Forskningsstödet ska fokusera på strategins tre prioriterade sektorer och samtidigt bidra till en bred uppbyggnad av forskningsförvaltning och forskarutbildning.

Utfasning

I syfte att följa bl.a. Parisdeklarationens principer om biståndseffektivitet och komplementaritet mellan givare kommer pågående stöd till undervisningssektorn och informationsteknologi inom infrastrukturen (ICT) att avslutas under strategiperioden. Det som inte faller inom ramen för strategin ska vara utfasat senast den 31 december 2010. Ett flertal givare är aktiva i undervisningssektorn och inom ICT förväntas bl.a. Världsbanken öka sitt engagemang. Principerna för komplementaritet, hållbarhet samt ansvarstagande ska genomsyra Sveriges utfasning ur undervisnings- och ICT-sektorn. Vid halvtidsöversynen ska detta särskilt redovisas.

2.2 Biståndsformer

Utgångspunkten för biståndsformerna är en strävan mot programbaserade ansatser. Inom samtliga samarbetsområden kan

delegerat partnerskap i särskilda fall övervägas. Budgetstöd har under föregående strategiperiod utgjort en stor andel av Sveriges stöd till Rwanda. Mot bakgrund av den osäkra regionala konfliktsituationen bedöms dock för närvarande inte förutsättningar för budgetstöd på generell eller sektornivå föreligga. Frågan om generell budgetstöd och sektorbudgetstöd ska under strategiperioden hållas aktuell i kontakter mellan Sida och Utrikesdepartementet. I ett positivt scenario där läget stabiliseras och Rwanda på ett långsiktigt vis agerar konstruktivt och bidrar till fred och säkerhet i Stora sjöregionen samt uppfyller de grundläggande förutsättningarna för budgetstöd kan ett återupptagande av budgetstödet övervägas. Sida tar initiativ till en eventuell prövning av frågan om budgetstöd. Prövningen genomförs, både vad gäller budgetstöd och sektorbudgetstöd, av Sida i samråd med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet). Generellt budgetstöd kräver särskilt regeringsbeslut.

Sverige är positivt till trepartssamarbete och är öppet för fler arrangemang av den sorten inom de valda samarbetsområdena för utvecklingssamarbetet med Rwanda. En förutsättning för etablering av ytterligare trepartssamarbeten är att denna samarbetsform efterfrågas av Rwanda och bedöms vara effektiv.

Sverige ska även stödja genomförandet av EDPRS genom FN-fonden *One UN*, vars bidrag ingår i UNDAF (United Nations Development Assistance Framework) och bl.a. fokuserar på god samhällsstyrning, miljö, hållbar tillväxt och socialt skydd. UNDAF utgår från Rwandas EDPRS och har ett starkt stöd hos Rwandas regering. Stödet ger dessutom möjlighet till ett mer koordinerat och effektivt samarbete med FN.

2.3 Dialogfrågor

Dialog om det svenska utvecklingssamarbetet ska föras med representanter för Rwandas regering, andra givare och aktörer samt med det civila samhället i syfte att uppnå en ökad genomslagskraft för prioriterade frågor i det svenska stödet.

Sverige ska i den övergripande dialogen betona vikten av demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna samt minskad fattigdom och minskning av extrema inkomstklyftor som förutsättningar för hållbar fred och försoning. Vidare ska vikten av öppenhet, yttrandefrihet och pluralism för ökad demokrati och dess kopplingar till en hållbar fredlig utveckling i regionen särskilt framhållas. I den övergripande dialogen ska även jämställdhetsfrågorna lyftas fram. Sverige ska även föra dialog om vikten av korruptionsbekämpning på alla nivåer.

Dialogen kommer att bedrivas såväl bilateralt som multilateralt och inom EU. Sverige ska söka möjligheter till en givargemensam dialog. En plattform för Sveriges dialog kommer att vara de halvårsvisa

givarkoordineringsmötena tillsammans med den rwandiska regeringen, liksom uppföljningen av EDPRS. Kontinuerlig dialog ska ske inom ramen för de sektorsvisa arbetsgrupperna. Genom stöd till FN-fonden *One UN* kan Sverige delta i FN:s dialog med Rwanda och dra nytta av FN:s dialogutrymme för att därigenom få ökat gehör för viktiga frågor såsom jämställdhet, barnets rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

2.4 Omfattning (volym)

Den planerade utbetalningen till Rwanda beräknas uppgå till ca 180 miljoner kronor per år under strategiperioden, vilket tillsammans med forskningsstödet volymmässigt är detsamma som under slutet av föregående strategiperiod. I detta ingår inte eventuellt humanitärt bistånd, vilket är strikt behovsbaserat.

3. Genomförande

Även om EDPRS präglas av ett starkt nationellt ägarskap kan kapacitetsbegränsningar inom Rwandas regering och förvaltning göra att vissa insatser inom ramen för den svenska strategin inte kan genomföras som planerat. Trots krafttag från Rwandas regering under senare år finns fortfarande risker med korruption i landet vilket också kan påverka genomförandet. Samtliga insatser ska utformas så att de motverkar korruption. Åtgärder för att förebygga uppkomsten och spridningen av korruption ska vara en aktivt integrerad del av samarbetet.

Riskerna hanteras genom en beredskap att genomföra kapacitetshöjande insatser där så behövs, genom kontinuerlig dialog med regeringen om centrala frågor samt genom att samarbetet vad gäller såväl omfattning som inriktning regelbundet bedöms i ljuset av utvecklingen i landet och Stora sjöregionen. Den politiska och ekonomiska utvecklingen påverkar även förutsättningarna för att uppfylla målen i strategin och uppnå de förväntade resultat som anges i avsnitt 2.1. Förutsättningarna för genomförandet av utvecklingssamarbetet kan därför komma att ändras under strategiperioden. Nedan anges tre möjliga framtidsscenarier för utvecklingen i landet, liksom vilka konsekvenser dessa kan få på svenskt utvecklingssamarbete.

A. I ett positivt scenario stabiliseras läget i Stora sjöregionen och Rwanda bidrar på ett konstruktivt sätt till fred och säkerhet i regionen. Presidentvalet 2010 är fritt och rättvist och genomförs under fredliga former. Respekten för de mänskliga rättigheterna, inklusive yttrande- och mediefriheten stärks avsevärt. Regeringen gör fortsatta framsteg i genomförandet av EDPRS.

Som en konsekvens av ovanstående scenario kan ett återupptagande av budgetstödet övervägas. Detta förutsätter dock konsultationer mellan Sida och Utrikesdepartementet samt ett nytt regeringsbeslut.

B. I ett status-quo scenario bedöms Rwanda ta positiva steg avseende förbättrad fred och säkerhet i Stora sjöregionen. De bilaterala relationerna med Demokratiska republiken Kongo (DRK) förbättras. Den regionala konfliktsituationen bedöms dock fortfarande som osäker och framstegen sköra. Presidentvalet 2010 förväntas genomföras under fredliga och rättvisa former. Brister finns vad avser respekt för mänskliga rättigheter, inklusive yttrande- och mediefrihet men det finns även en långsam positiv utveckling på detta område. Regeringen gör framsteg i genomförandet av EDPRS.

I ett status-quo-scenario ges program- och projektstöd för genomförande av Rwandas fattigdomsstrategi, genom staten och civila samhället, med en strävan att öka andelen programbaserade ansatser. Mot bakgrund av den osäkra regionala konfliktsituationen bedöms inte förutsättningar finnas för budgetstöd på generell- och sektornivå.

C. I ett negativt scenario ökar oroligheterna i östra DRK, med misstankar om rwandisk inblandning. Underliggande interna konflikter kommer upp till ytan i samband med presidentvalet 2010. Det nationella ägarskapet för genomförande av EDPRS undergrävs. Respekten för de mänskliga rättigheterna, inklusive yttrande- och mediefriheten minskar.

I händelse av ett negativt scenario minskar det totala stödet till Rwanda, stat till stat-samarbetet begränsas och utvecklingssamarbetet genomförs i form av projektstöd och stöd via civila samhället.

3.1 Samarbete med andra givare inklusive multilaterala aktörer

Fred och säkerhet i Stora sjöregionen är en grundläggande förutsättning för fattigdomsminskning och hållbar utveckling, och Sverige ska därför fortlöpande analysera utvecklingen på detta område i nära samverkan med andra givare. Politisk dialog och samordning av biståndsinsatser sker inom ramen för regelbundna möten i EU-gruppen. Inom ramen för fonden *One UN* förs en nära dialog med FN-systemet om dess bidrag till utveckling i landet. Sverige ska verka för samarbete med Världsbanken och Afrikanska Utvecklingsbanken inom områden av gemensamt intresse.

Stödet till *Vision 2020 Umurenge* kommer att samordnas med DFID, Världsbanken och EU-kommissionen. Inom området demokratisk samhällsstyrning kommer insatser och dialog att samordnas med EU-givare samt med USA, Kanada och FN. Inom Rwandas sektorstrategi för markägande kommer Sveriges stöd framför allt att samordnas med Storbritannien och Världsbanken, aktörer som är aktiva på detta område. Inom samma sektor kommer Sveriges engagemang i miljö och skogsbruk att utökas tillsammans med UNDP, Nederländerna och Belgien. Inom forskningssamarbetet kompletteras Sveriges långsiktiga insatser av framför allt Nederländerna och Belgien som dock ger mindre eller mer kortvarigt stöd inom denna sektor.

3.2 Anpassning, harmonisering och koordinering

Rwanda formulerade 2006 sin syn på hur bistånd i landet bör bedrivas (Aid Policy, 2006). Denna policy, som är den rwandiska regeringens uttolkning av Parisdeklarationen, har undertecknats av Sverige liksom de flesta bilaterala OECD-givare och multilaterala givare representerade i Rwanda. Som en del av genomförandet av Aid Policy har Sverige och alla andra givare påbörjat en översyn av biståndsarkitekturen tillsammans med Rwandas regering. Syftet är stärka principerna för ömsesidigt ansvarstagande och ansvarsutkrävande samt bättre anamma Parisdeklarationens principer. Sverige ska dessutom fortsätta att delta i förbättringen av den lokala arbetsfördelningen mellan EU:s medlemsländer och EU-kommissionen, i enlighet med EU:s uppförandekod.

4. Uppföljning

Den resultatmatris som tagits fram för samarbetet är utgångspunkt för uppföljning under strategiperioden. Genomförandet av EDPRS och Parisdeklarationen följs upp genom halvårsvisa samordningsmöten mellan Rwandas regering och dess samarbetspartners samt kontinuerligt genom regelbundna möten i sektorsvisa arbetsgrupper.

Resultatbedömningen sker främst på basis av ett gemensamt ramverk för resultatuppföljning baserat på EDPRS uppföljnings- och utvärderingsmatris, liksom en matris för uppföljning av givarnas åtaganden enligt Parisdeklarationen. Indikatorerna grundar sig delvis på *The Joint Governance Assessment (JGA)*. JGA kommer att användas för inhemskt politiskt ansvarsutkrävande samt uppföljning av utvecklingen inom samarbetsområdet samhällsstyrning, inklusive rättssektorn. För att få insikt i fattiga kvinnors och mäns perspektiv i Rwanda ska där så är möjligt studier göras av könsuppdelade resultat av Rwandas särskilda program för fattigdomsminskning. Sammantaget visar kombinationen av dessa olika instrument att det finns förutsättningar i Rwanda för att följa upp utvecklingen mot såväl målen i EDPRS som Millenniemålen. Sverige ska regelbundet följa upp utvecklingen i landet, liksom Rwandas agerande för fred och säkerhet i regionen.

Respekten för mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning, inklusive korrupsionsbekämpning, samt fortsatta insatser för fred och stabilitet i regionen, utgör centrala parametrar i Sveriges bedömning av Rwandas utveckling och förutsättningar för strategins genomförande. Risker i förhållande till dessa parametrar rör exempelvis processerna knutna till presidentvalet 2010 samt politiska och sociala förändringar i Rwandas grannländer.

En halvtidsöversyn ska genomföras under 2011 och en analys av resultat i förhållande till strategins mål ska göras.

Del 2. Bakgrund

1. Sammanfattande landanalys

Rwanda har återhämtat sig relativt snabbt efter folkmordet, särskilt ekonomiskt med en årlig genomsnittlig BNP-tillväxt på 6 procent sedan 2000. Genom en ansvarsfull och tillväxtfrämjande ekonomisk politik har landet fått omfattande skuldavskrivningar. Andelen människor som lever under den nationella fattigdomsnivån (3 kr/dag) har minskat från 60 till 57 procent mellan 2000 och 2005. Genom befolkningsökningen har dock det absoluta antalet fattiga ökat under samma period, från 4,8 till 5 miljoner. Rwanda har klättrat uppåt i Human Development Index men plats 161 av 177 (2007/2008) innebär att landet fortfarande tillhör de fattigaste i världen. Den ekonomiska tillväxten är ojämnt fördelad och Gini-koefficienten har ökat från 0,47 till 0,51 under den senaste femårsperioden. Fattigdomen är särskilt utbredd på landsbygden.

Med en tämligen utvecklad finansiell sektor har Rwanda varit relativt förskonat från finansiell oro som en följd av den internationella finansiella krisen. Däremot börjar nu effekterna av minskade handelsvolymmer och turistströmmar, minskade internationella investeringsvolymmer och minskat bistånd synas i en kraftig inbromsning av tillväxten. En stark tillväxt inom jordbruket under 2008 och 2009 förväntas mildra effekten, men krisen riskerar ändå leda till ökade svårigheter att minska fattigdomen och uppnå flera av millenniemålen. Den rwandiska diasporan i Europa och USA spelar idag till viss del roll i landets fortsatta ekonomiska utveckling.

Rwanda har en av Afrikas yngsta och snabbast växande befolkningar och är ett av Afrikas mest tätbefolkade länder. Ca 80 procent livnär sig alltjämt på jordbruk. System för markförvaltning och reglering av markrättigheter är fortfarande svaga och merparten av den befolkningsandel som är beroende av småskaligt familj jordbruk saknar idag formella landrättigheter. Överexploatering av skog och mark har i kombination med ökade klimatförändringar lett till jorderosion, minskad bördighet, brist på brännved och minskad storlek på jordbruken. Den demografiska utvecklingen och bristen på odlingsbar mark har även lett till ett betydande migrationstryck i regionen. Osäker livsmedelsförsörjning och kronisk undernäring är vanligt, liksom bristande tillgång på rent vatten.

Brist på kvalificerad arbetskraft är en av de största utmaningarna för såväl ökad jämlikhet som ökad tillväxt. Ambitionen är dock att förändra landet till ett kunskapsbaserat samhälle med en kunskapsbaserad ekonomi. Detta har konkretiserats i olika steg, bl.a. med insatser för att stärka grundskoleutbildningen och för att rekrytera universitetslärare från utlandet. Rwandas regering har infört gratis grundskola vilket bidragit till att inskrivningen i skolan ökat avsevärt och nu är lika stor bland flickor

och pojkar. Tidigt avslutad skolgång är dock vanlig och något högre för flickor än pojkar.

Politiken i Rwanda domineras av regeringspartiet Rwandan Patriotic Front (RPF) och en reell opposition saknas. Maktindelning och konsensusbeslut utgör grundläggande politiska principer. Regeringen försöker motverka förnyad etnisk splittring och landets konstitution fördömer alla former av diskriminering och differentiering baserad på etnisk, religiös eller nationell tillhörighet. Det demokratiska utrymmet och respekten för de mänskliga rättigheterna begränsas dock som en följd av regeringens strävan att motverka förnyade etniska spänningar.

Kapaciteten hos rwandiska medier att granska statsapparaten är bristfällig då yttrandefriheten till viss del begränsas, självcensur tillämpas och journalistiskåren saknar utbildning och professionalism. Även om respekten för mediefriheten delvis har förbättrats riskerar den nya lagen från 2008 om folkmordsideologi att inskränka opinions-, yttrande, press- och föreningsfriheten. Det rwandiska civila samhället är relativt stort till antalet organisationer men få av dessa kan anses vara oberoende och endast ett fåtal arbetar med policy- och påverkansarbete och mänskliga rättigheter. Relationerna med regeringen är ibland ansträngda, och förutsättningarna för en öppen dialog mellan det civila samhället och regeringen begränsas av självcensur.

Rwanda arbetar aktivt för att stärka kvinnors ställning. Kvinnors deltagande i det politiska livet har ökat markant och minst 30 procent av alla förtroendevalda och 56 procent av parlamentsledamöterna är kvinnor. Lagar och institutioner för att stärka kvinnors rättigheter har etablerats, bl.a. för lika arvsrätt, mot könsrelaterat våld och för uppföljning av jämställdhetspolitik. Skyddet mot diskriminering av kvinnor är dock svagare i praktiken, vilket delvis har sin förklaring i traditioner, utbildningsnivå och fattigdom. Könsrelaterat våld är utbrett, främst inom familjen. Kvinnor har sämre tillgång till land och arbetsmöjligheter trots lagstiftning. Sexuella och reproduktiva rättigheter respekteras endast i begränsad utsträckning och mödradödligheten är en av de högsta i världen. På grund av folkmordet samt tidigare hög hiv/aids-prevalens (idag 3,6 procent hos kvinnor jämfört med 2,3 procent hos män) bär dessutom många kvinnor även bördan som ensam familjeförsörjare. Det beräknas finnas mellan 5 000 och 10 000 gatubarn och särskilt flickor riskerar att hamna i prostitution.

Rekrytering av barnsoldater från Rwanda till olika stridande grupper i DRK har rapporterats, både från byar i gränstrakterna och från flyktinglägren. Nationell lagstiftning och politik för skydd av barns rättigheter har stärkts, men fattigdom och bristande kapacitet att omsätta politik till praktik utgör begränsningar. Personer med funktionsnedsättning utgör tillsammans med kvinnor som ensamstående familjeförsörjare, föräldralösa barn och den historiskt marginaliserade

befolkningsgruppen *twa* de fattigaste och mest utsatta grupperna i det rwandiska samhället. 2007 antog Rwanda en lag om speciellt skydd för personer med funktionsnedsättning men i praktiken är skyddet för denna grupp begränsat p.g.a. bristande resurser.

Rwanda präglas alltjämt av det folkmord som ägde rum 1994. Landet har ett utsatt regionalt läge och Rwandas agerande spelar en central roll för att nå stabilitet och säkerhet i Stora sjöregionen. Den före detta folkmordsmilisen, Ex-FAR/Interahamwe, som numera benämns FDLR och som opererar i de östra delarna av DRK utgör inte minst ett hot mot civilbefolkningen i dessa områden. Det är angeläget att frågan får en lösning bl.a. genom avvapning, demobilisering och återintegrering. En grundförutsättning för en positiv utveckling i Rwanda är stabilitet i östra DRK och i Stora sjöregionen överlag. Rwanda har internationella åtaganden i syfte att bidra till en lösning av konflikten i östra Kongo men också ett ansvar och en viktig roll att spela i den övriga regionala kontexten.

Rwanda måste således även se till landets utveckling ur ett konfliktförebyggande perspektiv som har regional bäring. Det finns ca 55 000 flyktingar i Rwanda, främst från DRK och Burundi, medan ca 60 000 rwandiska flyktingar uppskattas finnas i främst DRK och Uganda (april 2009). Hanteringen av före detta stridande och återvändande FDLR-soldater och deras familjer är av stor vikt för ökad stabilitet. Rwanda är en aktör vars agerande spelar en central roll för stabilitet och säkerhet i Stora sjöregionen.

För att Rwanda och dess befolkning på bred basis ska kunna lyfta sig ur fattigdom fordras ett fortsatt försoningsarbete i kombination med satsningar för att omfördela och legalisera markägande, bygga ut infrastrukturen, modernisera jordbruksmetoderna och öka tillgången till finansiella tjänster, social service och information. Skapandet av nya arbetstillfällen är en central utmaning i Rwanda då undersysselsättningen redan är hög och ytterligare en halv miljon unga människor beräknas komma ut på arbetsmarknaden under de kommande fyra åren. Växande inkomstklyftor och en tilltagande undersysselsättning och arbetslöshet riskerar, om de inte åtgärdas, att bli grogrund för förnyade sociala spänningar och motsättningar, som i förlängningen även kan få konsekvenser för stabiliteten i landet och i regionen.

2. Sammanfattande resultatbedömning

Sveriges samarbete med Rwanda inleddes efter folkmordet 1994. Den förra samarbetsstrategin med Rwanda omfattade perioden 2004-2008 och utgjorde en del av den regionala strategin för Stora sjöregionen. Strategin fokuserade på två samarbetsområden: fredlig utveckling och demokratisk samhällsstyrning samt socioekonomisk utveckling baserad på ett hållbart utnyttjande av naturresursbasen. Inom ramen för detta var stödet inriktat på demokrati och pluralism, fred och försoning, informations

och kommunikationsteknologi (ICT), inhemska forskningskapacitet och i viss mån stöd till det civila samhället. Målet för Sveriges utvecklings-samarbete med Rwanda var att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

TVå tredjedelar av det svenska biståndet utgick under perioden i form av budgetstöd för fattigdomsminskning. Enligt en oberoende utvärdering av Rwandas fattigdomsstrategi, PRSP 1 2001-2005, kan till resultaten räknas viss minskning av andelen människor som lever i fattigdom, samt inrättandet av fri obligatorisk sexårig grundskola, som resulterat i en snabb ökning av inskrivningskvoterna, från 74 till 86 procent mellan 2000 och 2005, med lika stor andel för flickor och pojkar. Idag är Rwanda på väg att uppnå Millenniemålen om grundskola för alla, jämställdhet, samt ökat medinflytande för kvinnor. Dessutom har nivåerna för hiv/aids och malaria minskat avsevärt. Tillgången till elektricitet har ökat med 50 procent mellan 2000 och 2005 men når bara fyra procent av befolkningen. Stora skillnader mellan stad och landsbygd kvarstår och Millenniemålen för fattigdomsminskning och befolknings-tillväxt liksom mödra- och barnadödlighet riskerar att inte uppnås.

Stödet inom de två samarbetsområdena demokratisk samhällsstyrning samt socioekonomisk utveckling har framför allt tagit formen av institutionell kapacitetsuppbyggnad. Stöd till polisväsendet har medfört att det rättsliga skyddet för Rwandas medborgare har ökat, bl.a. genom höjd kapacitet hos polisen att hantera könsrelaterat våld samt att utföra kriminalundersökningar av högre kvalitet. Stöd till rwandiska riksrevisionen har inneburit att förutsättningarna för medborgarnas och parlamentets ansvarsutkrävande har förbättrats genom ökad omfattning och kvalitet av revisioner samt förbättrad granskning av regeringens verksamhet. Inom försoningsarbetet har Sverige stött dialog kring folkmordet mellan olika samhällsgrupper, vilket bidragit till en debatt om de bakomliggande orsakerna till folkmordet samt om vägen framåt. Stödet till ICT har bl. a. resulterat i en ökning av tillgången till marknadsinformation för fattiga bönder och företagare. Forsknings-stödet till National University of Rwanda har lett till att det nationella systemet för kapacitetsuppbyggnad har förbättrats, den inhemska kapaciteten att utföra analyser har ökat och ny kunskap med relevans för Rwandas utveckling har genererats och tillämpats. Stödet har bl.a. bidragit till att universitetet har etablerat sina första högskoleutbildningar på forskarnivå.

Sammanfattningsvis har Rwanda haft kapacitet att absorbera och utnyttja internationellt bistånd på ett effektivt sätt. Biståndet har bidragit till viss minskning av andelen fattiga människor. Resultaten från det svenska stödet är överlag positiva, särskilt avseende reformstöden inom demokratisk samhällsstyrning, institutionell kapacitetsutveckling.

3. Sammanfattande analys av andra givares insatser och roll i landet inklusive multilaterala aktörer och europeiska kommissionen

I Rwanda verkar totalt ca 22 givare, av vilka de största är EU (europeiska kommissionen och EU:s medlemsländer) och Världsbanken. Det finns tolv bilaterala givare av vilka de största är USA och Storbritannien.

Europeiska kommissionen och Rwanda undertecknade i december 2007 en ny landstrategi för perioden 2008 till 2013 med en budgettilldelning på 294,4 miljoner Euro, vilket gör europeiska kommissionen och EU:s medlemsstater till de största bidragsgivarna i Rwanda. Strategin fokuserar på landsbygdsutveckling, social utveckling, infrastruktur samt regional integration. Medan sektorer som hälsa och befolkning; decentralisering och socialt skydd; samt utbildning och kunskap attraherar många givare i Rwanda, får andra områden som naturresurser, inklusive mark och miljö, svagt stöd i förhållande till deras stora finansierings- och kapacitetsbehov. Regeringen bedömer därför att det finns ett behov av att särskilt uppmärksamma de områden som får mindre uppmärksamhet av givarländer och organisationer.

FN-systemet är under stark förändring inom ramen för reformen ”*Delivering as One*”, där Rwanda är pilotland. Avgörande för framgång blir respektive FN-organs lokala kontors förmåga att agera samt medlemsländernas stöd i form av till exempel stärkt samordning sinsemellan, såväl centralt som lokalt i Rwanda.

Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) har ökat sin närvaro i Rwanda och har under 2008 engagerat sig aktivt i budgetstödssamordningen och dialogen och därmed stärkt sin roll avsevärt. Världsbanken har ett stort inflytande i landet både som finansiär och dialogpartner. Den lokala representationens ledning har på senare år förstärkts, liksom dess expertkompetens. Världsbanken bidrar generellt på ett positivt sätt till givarkoordinering och god finansiell hantering och planeringskompetens hos rwandiska myndigheter.

4. Sammanfattande analys av Sveriges roll i landet

4.1 Slutsatser av Sveriges och EU:s politiska beslut och processer som är relevanta för samarbetet

EU är en betydelsefull partner för Rwanda och spelar på handelsområdet en viktig roll såväl nationellt som regionalt. EU bedöms spela en allt viktigare roll på detta område i takt med Rwandas utveckling eftersom export till bl.a. EU kan förväntas spela en allt viktigare roll för Rwandas tillväxt. Sverige följer aktivt utvecklingen i processen om ekonomiskt partnerskapavtal (EPA) mellan EU och länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet och andra handelsfrågor av betydelse för Rwanda.

Samarbetet inom EU-kretsen är ett betydelsefullt komplement till samordning inom den vidare givarkretsen och ska eftersträvas i linje med EU:s uppförandekod om arbetsfördelning och komplementaritet. EU:s särskilda sändebud för Stora sjöregionen har även en betydande roll både

vad gäller dialogfrågor och som aktör för EU avseende regionala frågor kopplade till fred och säkerhet.

4.2 Samstämmighet för utveckling

Sveriges förbindelser med Rwanda domineras av utvecklingsamarbete. Andra relationer innefattar områdena handel, miljö och migration. Samarbete och kontakter mellan det svenska och rwandiska näringslivet är begränsade men bedöms öka till följd av flera handelskontakter under 2007 och 2008. Svensk turism till Rwanda förväntas fortsätta att öka, om än långsamt. Via regionala medel omfattas Rwanda av stöd för att underlätta anpassningen till East African Community och den pågående integrationsprocessen.

4.3 Andra svenska relationer

Svenskt regionalt stöd till freds- och återanpassningsinitiativ är viktigt för Rwandas ekonomiska och politiska utveckling. Sveriges stöd till *International Criminal Tribunal for Rwanda*, som behandlar folkmordsrelaterade brott, bidrar till stärkt stabilitet och försoning i regionen. En mindre del av det svenska samarbetet med Rwanda utgörs av partnerskap mellan Sidas ramorganisationer PMU Interlife (som arbetar med hälsa och utbildning), Kooperation utan gränser (SCC) och Vi-skogen samt SHIA och deras rwandiska samarbetspartners. Sverige och Rwanda har även ett besöksutbyte mellan parlamentariker.

4.4 Sveriges komparativa fördelar

Sverige har erfarenhet och en stark resursbas inom de sektorer som föreslås i denna strategi. Detta ger Sverige en god plattform för en konstruktiv dialog och möjlighet att driva policyfrågor inom de föreslagna sektorerna. Sveriges kompetens inom miljöskydd och markförvaltning är internationellt erkänd, liksom Sveriges insatser för ökad jämställdhet. Sveriges tradition av en demokratisk, öppen och effektiv förvaltning ger Sverige särskilda fördelar inom området demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, inklusive arbetet mot korruption. Rwanda har uttryckt särskild uppskattning för Sveriges sociala välfärdssystem samt ansvarsskyldigheten och insynen i den offentliga finansiella förvaltningen. Det finns sedan länge ett långsiktigt samarbete mellan svenska universitet och forskare och deras rwandiska motsvarigheter. Sveriges erfarenheter från trepartssamarbete ger fördelar, inte minst för att stimulera regionalt samarbete och integration på kontinenten.

4.5 Slutsatser om Sveriges roll

Sveriges roll i Rwanda präglas främst av utvecklingsamarbete, och Sverige har goda förutsättningar att bidra till förbättrade livsvillkor för människor som lever i fattigdom i Rwanda samt för att främja fortsatta framsteg mot ökad fred och säkerhet i regionen. Eftersom Sverige inte har något kolonialt förflutet i Rwanda eller på något sätt var knutet till folkmordet, utan istället var en av de första givarna att ge humanitärt

stöd efter folkmordet, åtnjuter Sverige ett betydande förtroende i Rwanda. Detta tillsammans med Sveriges långvariga engagemang i försoningsprocessen, utgör en särskild fördel i samarbetet inom området demokratisk samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna.

5. Överväganden om mål och inriktning av det framtida samarbetet

Trots att utvecklingen i Rwanda går framåt är landet fortsatt ett av världens fattigaste länder. Rwanda har kommit ur den konfliktsituation man tidigare befann sig i men den politiska stabiliteten är fortfarande skör. Minskad fattigdom och en utveckling som kommer hela befolkningen till del är avgörande för att främja en fortsatt stabil och fredlig utveckling och undanröja grogrund för nya konflikter. Sammanfattningsvis står Rwanda idag inför utmaningen att förena fortsatt hög ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom med en minskning av extrema inkomstklyftor, samt en omfattande och miljömässigt hållbar landsbygdsutveckling. Vidare är fortsatt försoning, fred och säkerhet med respekt för de mänskliga rättigheterna och pluralism förutsättningar för en hållbar demokratisk utveckling. Erfarenheterna från tidigare utvecklings-samarbete med Rwanda visar att landet har kapacitet att absorbera och utnyttja bistånd på ett effektivt sätt. Resultaten från det svenska stödet är överlag positiva, bland annat när det gäller reformstöd avseende demokratisk samhällsstyrning, institutionell kapacitetsutveckling samt budgetstöd.

Efter analys av Rwandas egna prioriteringar i relation till Sveriges komparativa fördelar och andra givares engagemang ska det svenska stödet inriktas på demokratisk samhällsstyrning och ekonomisk utveckling med fokus på naturresurser och fattiga människors försörjningsmöjligheter. Denna inriktning är strategisk ur ett konfliktförebyggande perspektiv, liksom ur ett rättighetsperspektiv. Insatserna förväntas även främja ekonomisk utveckling och motverka de negativa effekterna av den internationella ekonomiska nedgången, och bidra till att fattiga människors försörjningsförmåga stärks.

Det nära sambandet mellan folkmordet i Rwanda och omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna innebär att det är nödvändigt att förena ansträngningar för hållbar fred, försoning och säkerhet med insatser för ökad demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och pluralism. Sverige ska därför stödja insatser som främjar detta ömsesidiga förhållande. Insatser kommer särskilt inriktas på stärkt rättssäkerhet, effektiv och transparent offentlig finansiell styrning samt yttrande- och föreningsfrihet. Vidare utgör svenskt stöd till det civila samhället ett viktigt komplement för att uppfylla målen för det svenska utvecklings-samarbetet vad gäller ökad respekt för de mänskliga rättigheterna, jämställdhet, pluralism och försoning.

Tydliga och säkra ägar- och brukarrättigheter avseende naturresurser är ett av de mest effektiva sätten att öka produktiviteten och få ett hållbart nyttjande av resurserna i Rwanda. Dessutom ger säker tillgång till och ägande av mark fattiga människor större möjlighet att verka för en hållbar klimatanpassning. Svenskt stöd till naturresursförvaltning i kombination med stöd till bredare program för att direkt främja produktiv sysselsättning, ökade inkomster och sociala skyddsnet för fattiga människor är således av strategisk vikt.

Målsättningarna i Rwandas EDPRS är ambitiösa och kräver snabb kapacitetsökning för att uppnås. Otillräcklig kapacitet inom den offentliga förvaltningen utgör en risk för att inte effektivt kunna genomföra EDPRS. Sverige ska därför fortsätta med institutionellt stöd för kapacitetsutveckling. Behovet av att öka utbildningsnivån och forskarkompetensen är stor i Rwanda. Ett fortsatt långsiktigt stöd till uppbyggande av forsknings- och analyskapacitet i Rwanda ska därför ingå i samarbetsprogrammet.

Förutsättningar för budgetstöd på generell eller sektornivå bedöms för närvarande inte föreligga. En strävan mot programstödsformer ska dock fortsatt präglade det svenska stödet. Ett återupptagande av budgetstöd kan övervägas om Rwanda långsiktigt agerar konstruktivt och bidrar till fred och säkerhet i Stora sjöregionen samt uppfyller de grundläggande förutsättningarna för sådant stöd. I detta fall krävs ett särskilt regeringsbeslut.

Respekten för mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning, inklusive korruptionsbekämpning samt konstruktiva insatser för fred och stabilitet i regionen utgör centrala parametrar för strategins genomförande och för Sveriges bedömning av Rwandas utveckling. Risker i förhållande till dessa parametrar rör exempelvis processerna knutna till presidentvalet 2010 samt politiska och sociala förändringar i Rwandas grannländer. Sverige ska därför arbeta dels genom direkta insatser inom ramen för de valda samarbetsområdena, dels genom dialogen för att främja fred i regionen, en demokratisk samhällsstyrning samt ökad respekt för de mänskliga rättigheterna.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 1000, Fax: 08-723 11 76, webb: www.ud.se

Omslag: UD-PIK-INFO, tryck: XGS Grafisk service, 2010

Artikelnummer: UD 10.019